

Κείμενο 1

Τα άτομα με αναπηρία στη νέα εποχή

Το κείμενο δημοσιεύθηκε από τον Κώστα Χρηστάκης στις 25 Ιουνίου 2019. Πηγή: <https://meallamatia.gr/ta-atoma-me-anapiria-stinea-epochi/> Προσπελάστηκε διαδικτυακά στις 07 02 2021. (διασκευασμένο για τις ανάγκες της εξέτασης).

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (Π.Ο.Υ.), άτομα με αναπηρία είναι τα άτομα που λόγω φυσικής βλάβης ή νοητικής ανεπάρκειας ή ψυχολογικής επιβάρυνσης κ.λπ. δυσκολεύονται και αδυνατούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της κοινωνίας και της ζωής στο βαθμό που θεωρείται κανονικός για κάθε άνθρωπο χωρίς αναπηρία. Ένας ορισμός απλός και περιεκτικός είναι ο εξής: «άτομο με αναπηρία είναι κάθε άτομο με κινητικό ή αισθητηριακό ή νοητικό ή ψυχικό πρόβλημα ή χρόνια πρόβλημα υγείας (π.χ. μεσογειακή *αναιμία*)». *Με την έννοια αυτή όλοι είμαστε εν δυνάμει ανάπηρα άτομα!*

Ο τρόπος με τον οποίο αντιμετωπίζονται τα άτομα με αναπηρία είναι συνάρτηση της έννοιας που δίδεται στην αναπηρία και των αντιλήψεων που επικρατούν, οι οποίες διαφέρουν από εποχή σε εποχή και από κοινωνία σε κοινωνία. Σήμερα, η αντίληψη για τα ΑμεΑ έχει βελτιωθεί, γίνονται δηλαδή αποδεκτά και διαγράφεται πλέον ένα καλύτερο μέλλον γι' αυτά. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η στρατηγική της, «Ευρώπη 2020», στηρίζει τις πολιτικές των κρατών μελών για κοινωνική ένταξη και κοινωνική προστασία των ΑμεΑ και ο ΟΗΕ έχει υπογράψει

σύμβαση για τα δικαιώματά τους, η εφαρμογή της οποίας είναι υποχρεωτική για όλες τις χώρες του κόσμου. Όμως, χρειάζεται ακόμη δουλειά για περισσότερη αποδοχή.

Βέβαια, η γενική αρχή που ισχύει σε κάθε δημοκρατική κοινωνία είναι το δικαίωμα κάθε πολίτη για αυτόνομη, ισότιμη και ασφαλή πρόσβαση και συμμετοχή σε όλους τους τομείς δραστηριοτήτων (παραγωγικούς, πολιτικούς, πολιτιστικούς κ.ά.) της κοινωνίας. Στον τόπο μας τα δικαιώματα των ΑμεΑ είναι συνταγματικά κατοχυρωμένα (άρθρο 4, 21 παρ. 2, 3 και 6). Επιπλέον, η σύμβαση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) για τα δικαιώματα των ΑμεΑ, την οποία έχει υπογράψει και η Ευρωπαϊκή Ένωση, επομένως και η Ελλάδα, μπορεί να βοηθήσει στην καλύτερη εφαρμογή της παραπάνω αρχής. Αλλά η αποτελεσματικότητά τους προϋποθέτει διαμόρφωση κατάλληλων συνθηκών και διευκολύνσεων για την άρση των εμποδίων που δημιουργεί η αναπηρία. Τέτοιες συνθήκες και διευκολύνσεις είναι, για παράδειγμα, οι ράμπες για τα άτομα με κινητικές δυσκολίες, τα ηχητικά σήματα στις διαβάσεις με φωτεινούς σηματοδότες για τα άτομα με προβλήματα όρασης, εργονομικές προσαρμογές για όλες τις κατηγορίες ατόμων με αναπηρία κ.λπ.

Τα τελευταία χρόνια η πολιτεία καταβάλλει προσπάθεια να στηρίξει τα ΑμεΑ, με νομοθετικές παρεμβάσεις και τη λήψη διάφορων μέτρων. Ωστόσο, η κατάσταση στον τομέα αυτό παραμένει ακόμη ανεπαρκής. Οι βασικοί λόγοι στους οποίους οφείλεται η ανεπάρκεια αυτή είναι: το υψηλό κόστος, η ελλιπής ενημέρωση των ΑμεΑ και των προσώπων του περιβάλλοντός τους για τα διαθέσιμα μέσα και τη χρήση τους και η μη πλήρης αποδοχή των ΑμεΑ από το ευρύ κοινό. Ωστόσο, οι προσπάθειες που γίνονται στους τομείς αυτούς, μάς επιτρέπουν να διατηρούμε σοβαρές προσδοκίες για τη μείωση του αποκλεισμού, την ενίσχυση της ισότιμης αντιμετώπισης, και την κοινωνική ένταξη των ΑμεΑ.

Κείμενο 2

Μιλώ. . .

Το ποίημα προέρχεται από την ποιητική συλλογή του Άρη Τασάνη (1953 – 2013) Τα ταξίδια μου. 2011. Αθήνα: ΚΨΜ., σ. 87. Ήταν ένας άνθρωπος που έζησε στο αναπηρικό καροτσάκι από τα 22, ήταν μεγάλος αγωνιστής για τα κοινωνικά δικαιώματα, έφυγε από τη ζωή στα 60 του κι άφησε κληρονομιά σπουδαίο ποιητικό έργο.

Θα σου μιλήσω τώρα,
για παιδιά που η αγάπη κι η στοργή,
ατμός κύλησε απ' τις τρύπιες τσέπες τους...
Τα φτερά τους είναι κολλημένα με λαθραίο μαστίχι.
Γι' αυτό ποτέ δεν θ' ανέβουν στο ιπτάμενο τρενάκι.
Ούτε ποδόσφαιρο θα παίξουν στην αλάνα της γειτονιάς.
Δεν θα μαζέψουν φλισκούνι¹ και μανιτάρια στις ράχες του Υμηττού.
Αυλόπορτα σχολείου δεν θα σκαρφαλώσουν.
Μήτε στις παρελάσεις θα δρέψουν χειροκροτήματα.
Ούτε θα γιουχάρουν τους αναπηροπατέρες στ' αμφιθέατρα.
Για της πατρίδας την υστεροφημία, θα σωπάσουν.
Να γίνουν όλα όπως γίνονται πάντα εδώ...

Θα σου μιλήσω ακόμα,
για παιδιά με πέτρινα μάτια
και παιδιά μ' αλουμινένια πόδια,
που ρολάρουν με τετράτροχες πολυθρόνες,
στριγκλίζοντας,
στους καταθλιπτικούς διαδρόμους ευαγών ιδρυμάτων...
[. ..]
Κανείς δεν τα έμαθε να ζωγραφίζουν θάλασσες και καράβια.
Να χαράζουν καρδιές με βέλος στα δέντρα.
Γράμματα να στέλνουν στην Καππαδοκία παραμονή Πρωτοχρονιάς.
Άστρα να μετράνε στις αποβάθρες.
Καθαρή Δευτέρα αητό ν' αμολάνε...
Παιδιά με πίσσα στις φλέβες των ονείρων τους, που τα κορμάκια τους τα
πούλησαν πριν γεννηθούν στις πολιορκημένες νοτιοανατολικές πολιτείες...
Παιδιά που τα πυροβολούν σαν τ' αγριοπερίστερα,
ή τα στέλνουν να καθαρίσουν ναρκοπέδια,
για να έχουν επιτυχία οι τηλεμαραθώνιοι αλληλεγγύης στις Μητροπόλεις της
Δύσης...

(2003)

¹ Φλισκούνι: Αρωματικό βότανο

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Ποια είναι, σύμφωνα με το Κείμενο 1, η σημερινή κατάσταση στην Ελλάδα για τα άτομα με αναπηρία και πού οφείλονται οι δυσκολίες που παρατηρούνται στην ισότιμη μεταχείρισή τους (50 - 60 λέξεις);

Μονάδες 10

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Η πρώτη παράγραφος του Κειμένου 1 αναπτύσσεται με ορισμό. Να τεκμηριώσεις αυτή τη διαπίστωση (μονάδες 6). Τι εξυπηρετεί ως προς τον στόχο του συντάκτη αυτή η επιλογή (μονάδες 4);

Μονάδες 10

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

α) Να προσδιορίσεις τη σκοπιμότητα της χρήσης των παρακάτω σημείων στίξης στο Κείμενο 1:

- Με την έννοια αυτή όλοι είμαστε εν δυνάμει ανάπηρα άτομα! (1^η παράγραφος: το θαυμαστικό)
- «Ευρώπη 2020» (2η παράγραφος: τα εισαγωγικά)
- (παραγωγικούς, πολιτικούς, πολιτιστικούς κ.ά.) (3^η παράγραφος : παρένθεση)
- οι ράμπες για τα άτομα με κινητικές δυσκολίες, τα ηχητικά σήματα στις διαβάσεις με φωτεινούς σηματοδότες για τα άτομα με προβλήματα όρασης, εργονομικές προσαρμογές για όλες τις κατηγορίες ατόμων με αναπηρία κ.λπ. (3^η παράγραφος: κόμμα)
- Οι βασικοί λόγοι στους οποίους οφείλεται η ανεπάρκεια αυτή είναι: το υψηλό κόστος, η ελλιπής ενημέρωση των ΑμεΑ και των προσώπων του περιβάλλοντός τους για τα διαθέσιμα μέσα και τη χρήση τους και η μη πλήρης αποδοχή των ΑμεΑ από το ευρύ κοινό. (4^η παράγραφος: διπλή τελεία)

Μονάδες 10

β) Σήμερα, δηλαδή, όμως, επιπλέον, επομένως : ποια νοηματική σχέση δηλώνουν οι παραπάνω διαρθρωτικές λέξεις του κειμένου 1;

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 30)

Με αφορμή το μη λογοτεχνικό κείμενο να καταγράψεις την άποψή σου για τους λόγους περιθωριοποίησης των ατόμων με αναπηρία. Στη συνέχεια να προτείνεις τρόπους με τους οποίους η πολιτεία μπορεί να συμβάλει στην κοινωνική ένταξή τους. Οι σκέψεις σου για τα παραπάνω να αναπτυχθούν σε άρθρο 350- 400 λέξεων που θα δημοσιευτεί στο προσωπικό σου ιστολόγιο.

Μονάδες 30

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 20)

α) Να εντοπίσεις στο κείμενο 2 μία μεταφορά και μία εικόνα και να δικαιολογήσεις τη λειτουργία τους στο λόγο.

β) Το ποιητικό υποκείμενο κάνει συχνή χρήση αποσιωπητικών στο κείμενό του. Να δικαιολογήσεις τη συγκεκριμένη επιλογή.

Μονάδες 20

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Ποιος εκτιμάς πως είναι ο κύριος προβληματισμός του ποιήματος; Να τεκμηριώσεις την απάντησή σου με αναφορές στο κείμενο 2. Τι αισθάνεσαι, όταν το διαβάζεις; Να οργανώσεις την απάντησή σου σε 120-150 λέξεις.

Μονάδες 15